

UTJECAJ POREZA NA MALO PODUZETNIŠTVO U REPUBLICI HRVATSKOJ

Hrgota, Ela

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:322321>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2022-06-25**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD
UTJECAJ POREZA NA MALO PODUZETNIŠTVO U REPUBLICI
HRVATSKOJ

Mentor:

Prof.dr.sc. Nikša Nikolić

Student:

Ela Hrgota

Split, lipanj, 2016.

SAŽETAK

Tema ovog završnog rada je pružiti uvid u način na koji porezi i općenito porezni sustav utječe na poslovanje mikro i malih poduzetnika u Republici Hrvatskoj. U radu su dane definicije značenja poduzetnika i poduzetništva, kao i poreza i poreznog sustava. Nadalje se razmatra njihov međuodnos, odnosno jesu li porezi stimulativni za malog poreznog obveznika. Temeljna ideja jest kroz poslujuće malo poduzeće istaknuti koliko istom malom poduzeću ostane novca nakon izvršavanja svih njegovih obveza i obveza prema državi. Prednost ovog rada je što su prikazani stvarni podaci (u dodatku rada) o poslovanju malog poduzeća, gdje se nakon izračuna vidi s kolikim novcem malo poduzeće raspolaže nakon plaćanja ukupnih obveza.

ABSTRACT

The aim of this research is to offer insight into the ways through which taxes and tax systems have impact on the overall business of micro and macro entrepreneurs in the Republic of Croatia. This thesis provides definitions both of an entrepreneur and entrepreneurship, as well as of taxes and tax systems. Furthermore, the research tries to answer the question whether taxes are certain stimula for taxpayers. In addition, the key idea is to point out how much money a small entrepreneurship is left with, having paid all the taxes and additional fees. One of the main advantages of this research is the fact that it provides insight into the real data of the small entrepreneurship (provided in the attachment), where the amount of money is rather transparent and evident.

SADRŽAJ

Sažetak.....	2
1. UVOD.....	6
2. ULOGA MALOG PODUZETNIŠTVA U RAZVOJU GOSPODARSTVA RH.....	7
2.1. Pojmovno određenje i značaj poduzetnika i poduzetništva.....	7
2.2. Pravni oblici malog gospodarstva.....	8
2.3. Malo poduzetništvo-opće karakteristike.....	9
2.4. Prednosti i nedostaci malog poduzetništva.....	11
2.5. Životni ciklus malog poduzeća.....	13
2.6. Struktura, veličina i sastav malog gospodarstva.....	14
2.7. Značaj malog poduzetništva u razvoju gospodarstva RH.....	15
3. POREZNI SUSTAV RH.....	19
3.1. Hrvatski porezni sustav.....	20
3.2. Državni porezi.....	21
3.2.1. Porez na dobit.....	22
3.2.1.1. Porezni obveznik poreza na dobit.....	22
3.2.1.2. Porezni obveznik poreza po odbitku.....	22
3.2.1.3. Porezna osnovica poreza na dobit.....	23
3.2.1.4. Porezna osnovica poreza po odbitku.....	23
3.2.2. Porez na dodanu vrijednost.....	24
3.2.2.1. Porezni obveznik PDV-a.....	25
3.2.2.2. Porezna osnovica i stope PDV-a.....	26
3.2.2.3. Pretporez.....	26

3.3. Gradski ili općinski porezi.....	26
3.3.1. Prirez porezu na dohodak.....	26
3.4. Zajednički porezi.....	27
3.4.1. Porez na dohodak.....	27
3.4.1.1. Porezni obveznik poreza na dohodak.....	28
3.4.1.2. Porezne stope poreza na dohodak.....	28
3.4.2. Doprinosi za obvezna osiguranja.....	28
4. MALO PODUZETNIŠTVO U POREZNOM SUSTAVU RH.....	30
4.1. Zakonodavni i institucionalni okvir.....	30
4.2. Regulatorno okruženje.....	30
4.3. Pristup financijskim sredstvima.....	33
4.4. Prepreke razvoja malog poduzetništva.....	33
4.5. Oporezivanje malih poduzetnika u RH.....	33
4.5.1. Oporezivanje poduzetnika poreznih obveznika poreza na dobit....	33
4.5.2. Oporezivanje malih poduzetnika, odnosno obrtnika koji su obveznici poreza na dohodak	37
5. STUDIJ SLUČAJA.....	39
5.1. Porez na dobit kod promatranog malog poduzeća X.....	40
5.2. Porez na dohodak, doprinos iz plaće(na teret posloprimca) i doprinosi na plaću (na teret poslodavca) promatranog malog poduzeća X.....	41
5.3. Porez na dodanu vrijednost promatranog malog poduzeća X.....	44
6. ZAKLJUČAK.....	48
Popis literature.....	49
Popis tablica i grafova.....	50

Popis dodataka Završnom radu.....51

1. UVOD

Predmet ovog rada su porezi koji utječu na poslovanje mikro i malog poduzetništva u Republici Hrvatskoj. Porezni sustav je temelj svake države koji čini ukupnost svih poreza i poreznih oblika. S druge strane mikro i malo poduzetništvo je ključni, odnosno glavni pokretač gospodarskog razvoja u zemlji. Postoji neraskidiva veza između poreza, odnosno poreznog sustava i poduzetništva. **Svrha** rada je analizirati porezni sustav, obveze i dužnosti koje on stavlja pred malog poduzetnika, a isto tako i određena prava, poticaje i oslobođenja. Stoga se kao **glavni problem istraživanja** postavlja teza „Jesu li porezi stimulatívni za malog poduzetnika“ te se u konačnici kao glavni **cilj** ovog rada postavlja analiza učinaka poreznog sustava na poslovanje mikro i malih poduzeća u RH.

Prilikom izrade rada autorica je koristila stručnu literaturu, znanstvene radove i časopise. U radu su korištene sljedeće **metode rada**: indukcija i dedukcija, analiza i sinteza, povijesna metoda, metoda intervjuja i statistička metoda.

Struktura i sadržaj ovog Završnog rada je podijeljen na pet cjelina. Nakon uvoda, pokušat će se prikazati i pojasniti značaj poduzetništva i njegova uloga u gospodarskom razvoju, kao i općenite zakonske regulative i procedure za mikro i malog poduzetnika. Sljedeće poglavlje opisuje Hrvatski porezni sustav te njegove karakteristike i podjele. Nadalje se u sljedećem poglavlju nastoji prikazati veza između prethodna dva poglavlja, odnosno prikazati utjecaj poreza na malo poduzetništvo. Sljedeće poglavlje se odnosi na studij slučaja, na temelju stvarnih podataka malog poduzeća kroz koje se prikazalo i objasnilo kako zapravo porezi utječu na poslovanje malog poduzetnika. Naposljetku, slijedi zaključak sa završnim tezama te stav i mišljenje autorice o temi ovog Završnog rada.

2. ULOGA MALOG PODUZETNIŠTVA U RAZVOJU GOSPODARSTVA RH

2.1. Pojmovno određenje i značaj poduzetnika i poduzetništva

Poduzetništvo se može definirati kao spremnost i sposobnost pojedinca ili više partnera da osnuju i formiraju vlastiti biznis ulažući vlastiti ili tuđi kapital s ciljem ostvarivanja profita, odnosno poduzetničke dobiti, a pritom preuzimaju rizik. Kad se govori o preuzimanju rizika misli se na to hoće li se poduzetnikovo ulaganje danas isplatiti u budućnosti te hoće li ostvariti kompenzaciju za izlaganje riziku. Također, poduzetnik riskira zdravlje, vrijeme, obitelj i sl. Poduzetništvo današnjice nije samo stvaranje vlastitog probitka i vlastite zarade, već je to stvaranje boljeg poslovnog okruženja, razvoja gospodarstva, otvaranje i zadržavanje radnih mjesta i poticanje izvoza. Poduzetništvo je ključ za rast ekonomija diljem svijeta. U knjizi „Poduzetništvo- realnost sadašnjosti i izazov budućnosti“, M. Buble i D. Kružić objasnili su jednom rečenicom postavku Josepha Schumpetera o poduzetništvu, a ona glasi: „raditi nešto na drugi način, a ne raditi nešto bolje od onoga što već postoji“¹. Iz toga zaključujemo da je poduzetništvo uz sve navedeno i traganje za promjenama, stvaranje inovacija, kreativnost i dinamičnost.

S druge strane poduzetnik je osoba koja se izlaže riziku, stvara nove proizvode, koristi i upravlja resursima kako bi povećao svoje bogatstvo, odnosno ostvario poduzetničku dobit. Za uspješnog poduzetnika vežu se sljedeće osobine²:

- inovativnost
- razumno preuzimanje rizika
- samouvjerenost
- uporan rad
- postavljanje ciljeva
- odgovornost

Upuštajući se u poduzetnički pothvat, osobe su često vođene vlastitom motivacijom i željom za ostvarenjem profita, odnosno povratom uloženi novčanih sredstava, a s njim i kompenzacija za uloženo. Nadalje, poduzetnik je slobodan i samostalan u donošenju odluka i u preuzimanju rizika.

¹ Poduzetništvo realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, M.Buble, D. Kružić, 2006., str. 47

² Poduzetništvo realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, M.Buble, D. Kružić, 2006., str. 46

2.2. Pravni oblici malog gospodarstva

U Hrvatskoj najčešći pravni oblici malog gospodarstva su:

- obrt
- trgovačko društvo
- zadruga
- poljoprivrednik
- poduzetnik

Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti u skladu sa Zakonom od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu. U smislu Zakona o obrtu razlikuju se povlašteni, vezani i slobodni obrt. Za obavljanje istih obrtnik mora imati obrtnicu. Obrtnik je fizička osoba koja obavlja jednu ili više gospodarskih djelatnosti u svoje ime i za svoj račun, a pritom se koristi i radom drugih osoba. Za obveze koje nastaju u obavljanju obrta obrtnik odgovara cjelokupnom svojom imovinom³.

Trgovačko društvo je pravna osoba čiji su osnivanje i ustroj uređeni Zakonom o trgovačkim društvima.⁴ Trgovačka društva se mogu organizirati kao⁵:

-*društvo osoba* (javno trgovačko društvo, komanditno društvo i gospodarsko interesno udruženje-osnivaju ih dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom, a članovi odgovaraju neograničeno i solidarno cijelom svojom imovinom)

-*društvo kapitala* (društvo s ograničenom odgovornošću i dioničko društvo- osniva ih jedna ili više osoba koje sudjeluju u imovini društva ovisno o svom ulogu u temeljnom kapitalu društva)

Zadruga je dragovoljno, otvoreno, samostalno i neovisno društvo kojim upravljaju njezini članovi, odnosno zadrugari. Na temelju zajedništva štite svoje, a tako i gospodarske interese te ostvaruju ciljeve na temelju kojih je zadruga osnovana.⁶

³ www.zakon.hr/z/Zakon-o-obrtu

⁴ www.zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgovačkim-društvima

⁵ http://www.hok.hr/statistika/trgovacka_drustva_i_obrti

⁶ <http://www.zakon.hr/z/458/Zakon-o-zadrugama>

Poljoprivrednik je pravna ili fizička osoba, ili skupina istih, a koje obavljaju poljoprivrednu djelatnost na poljoprivrednom gospodarstvu. Može djelovati kroz sljedeće organizacijske oblike: obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, obrt, trgovačko društvo ili zadruga te druga pravna osoba.⁷

Pregled mikro i malih poduzeća u Hrvatskoj prema pravnom obliku:

Tablica 1. Struktura poduzeća prema veličini i pravnom obliku 2010. i 2011. godine

Veličina i godina	d.o.o.	d.d.	Javna d.d.	Zadruga	Obrti	Ostala poduzeća	Ukupno
Mikro 2010.	84 263	465	259	1 331	79 246	9 992	175 556
Mikro 2011.	84 682	442	233	1 569	71 748	8 223	166 897
Mala 2010.	8 573	237	29	58	2 310	2 438	13 645
Mala 2011.	8 429	223	25	63	2 085	2 417	13 242
Ukupno MSP 2010.	94 611	1 059	293	1 399	81 621	13 725	192 708
Ukupno MSP 2011.	94 672	1 014	263	1 641	73 885	11 968	183 443

Izvor: Izvješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH, 2013.god. pristupljeno 9.4.2016., dostupno na www.hamagbicro.hr

2.3. Malo poduzetništvo-opće karakteristike

Malo poduzetništvo, uključujući i srednje, najvažniji je pokretač i temelj je razvoja gospodarstva svake zemlje, pa tako i Hrvatske. Malo i srednje poduzetništvo često nazivaju „ključem razvoja“, zbog ključne uloge u otvaranju novih radnih mjesta te zadržavanju istih, stvaranju konkurentnosti, povećanju prihoda i izvoza.

⁷ <http://www.zakon.hr/z/232/Zakon-o-poljoprivredi>

Kriteriji za razvrstavanje subjekata u sektoru malih i srednjih poduzeća u RH definirani su Zakonom o računovodstvu i Zakonom o poticanju razvoja malog gospodarstva.

Prema Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva sektor malog i srednjeg gospodarstva obuhvaća fizičke i pravne osobe koje samostalno i trajno obavljaju dopuštene djelatnosti radi ostvarivanja dobiti odnosno dohotka na tržištu.

Prema Zakonu o poticanju malog i srednjeg poduzetništva, definirani su kriteriji za ulazak pojedinog subjekta u mikro ili malo poduzetništvo. Klasifikacija se određuje prema :

- 1) Broju zaposlenih;
- 2) Godišnjem prometu i aktivi/ dugoročnoj imovini te
- 3) Udjelima u poduzeću.

Kako bi subjekt mogao biti klasificiran u kategoriju mikro ili malog poduzetnika, mora ispuniti dva od navedena tri uvjeta i to: broj zaposlenih kao obvezna kategorija te godišnji promet ili aktiva, odnosno dugoročna imovina.

Subjekti se razlikuju po veličini, pa su u nastavku prikazane karakteristike mikro subjekta i malog subjekta malog poduzetništva:

Mikro subjekti malog poduzetništva:

- imaju manje od 10 zaposlenika godišnje
- ostvaruju godišnji promet do 2 000 000,00 eura ili
- imaju ukupnu aktivu, odnosno dugotrajnu imovinu u iznosu protuvrijednosti do 2 000 000,00 eura.

Mali subjekti malog poduzetništva:

- imaju manje od 50 zaposlenika godišnje
- ostvaruju godišnji promet do 10 000 000,00 eura ili
- imaju ukupnu aktivu, odnosno dugotrajnu imovinu u iznosu protuvrijednosti do 10 000 000,00 eura.

Osim glavnih kriterija (broj zaposlenih, godišnji promet i aktiva), u obzir se uzima i povezanost između dva ili više poduzeća, pa se tako poduzeća dalje kategoriziraju na neovisna, partnerska i povezana poduzeća.

Prema Zakonu o računovodstvu, poduzeća se klasificiraju na mikro, mala, srednja i velika ovisno o :

- 1) broju radnika godišnje,
- 2) neto prihodu te
- 3) ukupnoj aktivi.

Prema navedenom,

Mikro poduzetnici :

- 1) imaju manje ili 10 radnika godišnje,
- 2) ostvaruju do 5 200 000,00 kn godišnje,
- 3) ukupna aktiva do 2 600 000,00 kn.

Mali poduzetnici su oni koji ne prelaze dva od sljedeća 3 kriterija:

- 1) imaju manje od 50 zaposlenih godišnje,
- 2) ostvaruju do 60 000 000,00 kn godišnje,
- 3) ukupna aktiva iznosi do 30 000 000,00 kn.

Prethodno navedeno prikazano je u sljedećoj tablici:

Tablica 2. Klasifikacija na mikro i mala poduzeća prema broju zaposlenih, neto prihodu i ukupnoj aktivi:

Tip poslovnog subjekta	Broj zaposlenih	Godišnji prihod u mil.eura	Imovina u mil. Eura
Mikro	0-9	2	2
Mali	10-49	10	10

Izvor: Izvješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH, 2013.god. pristupljeno 5.4.2016., dostupno na www.hamagbicro.hr

2.4. Prednosti i nedostaci malog poduzetništva

Svako poduzeće ima svoje prednosti i nedostatke, odnosno slabosti, pa tako i mala poduzeća imaju svoje. Kao **prednosti** malog poduzetništva, odnosno malog poduzeća mogu se navesti:

-*inovativnost*- mala poduzeća u odnosu na velika, brže i efikasnije djeluju i primjenjuju inovacije

-pristup ženama- u malim poduzećima je lakši pristup ženama pružajući im isti poslovni tretman kao i muškarcima

-neovisnost- poduzetnik je od samog osnutka poduzeća neovisan, odnosno ima autonomno djelovanje, koje s druge strane iziskuje veću odgovornost.

-tržišna prilagodljivost, odnosno fleksibilnost- zbog svoje veličine, mala poduzeća se lakše prilagođavaju tržištu, odnosno lakše i brže mijenjaju svoju ponudu ovisno o potrebama i zahtjevima potrošača

-ostvarenje financijskog uspjeha- jedan od najvažnijih razloga pokretanja poslovnog pothvata jeste financijski rezultat, odnosno dobit. Budući se izlaže visokom riziku, poduzetnik očekuje i visoku zaradu, jer bi u suprotnom- ostvarenju manje zarade, radio u nekom drugom poduzeću.

-sigurnost posla- sve dok je poduzeće konkurentno i ima pozitivan rezultat, poduzetnik ima sigurno „tlo pod nogama“

-obiteljsko zapošljavanje- mogućnost zapošljavanja vlastite obitelji pozitivno utječe kako na moral, tako i na motivaciju samog vlasnika i zaposlenih članova obitelji.

-izazov- izlaganje riziku poduzetniku predstavlja izazov u otkrivanju samoga sebe koji vodi ka samostalnom razvoju i osjećaju zadovoljstva.

S druge strane kao **slabosti** malog poduzetništva mogu se istaknuti:

-porast odgovornosti- budući mali poduzetnik u većini slučajeva obnaša više od jedne uloge npr. menadžer i vlasnik (knjigovođa, prodavač i sl.) on se izlaže prevelikoj odgovornosti, koja može dovesti u pitanje samo poslovanje poduzeća

-mogućnost propasti- nepovjerenje financijskih institucija u poduzetnika, a i drugih izvora financijskih sredstava zbog nesigurnosti vraćanja istih, poduzetnika izlažu financijskoj krizi, odnosno propasti.

-podložnost fluktuacijama na tržištu- za razliku od većih poduzeća, mala poduzeća teže podnose oscilacije na tržištu npr. sezonske.

-ovisnost o konkurenciji- zbog porasta konkurencije na tržištu poduzeće snižava cijene, radi opstanka.

-financijska slabost- zbog manjeg obima proizvoda/ usluga mala poduzeća teže dolaze do različitih pogodnosti od strane dobavljača, te su prisiljeni na svoju štetu snižavati cijene ili se zaduživati, kako bi mogli i dalje konkurirati na tržištu.

-pomanjkanje menagerskog znanja i stručnosti- zbog sve veće i zahtjevnije eksterne okoline poduzeće oskudijeva kvalitetnim i stručnim ljudima, koji su od velike važnosti za napredak poslovanja.

2.5. Životni ciklus malog poduzeća

Životni ciklus malih poduzeća, kao i drugih poduzeća se sastoji od pet poznatih faza, a to su rođenje, odnosno nastanak, preživljavanje, uspon, stagnacija i pad.

U prvoj fazi poduzeće se „upoznaje“ sa tržištem, plasira svoje proizvode, ali ne posluje sa dobitkom, već sa gubitkom. U drugoj fazi, fazi preživljavanja, slika poduzeća nije bitno drugačija od prethodne faze, jer i tada većina poduzeća posluje s gubitkom. Stoga su stope preživljavanja malih poduzeća u prvoj i drugoj fazi veoma niske te rezultiraju propašću mnogih novoosnovanih poduzeća. U fazi uspona ili rasta potrošači su stekli povjerenje u poduzeća, a poduzeća koja su preživjela prethodne faze većinom posluju s dobitkom. Faza stagnacije karakterizira zasićenost tržišta proizvodima i uslugama koje je poduzeće plasiralo i obično rezultira propašću, osim ako poduzeće ne unese neke promjene, odnosno inovacije, promijeni djelatnost ili čak ciljanu skupinu potrošača, a sve to kako bi opstalo na tržištu.

Razlozi za propadanje malih poduzeća mogu se povezati sa nedovoljnom stručnošću i iskustvom, previsokom izlaganju rizicima, pa i nemarom.

Tablica 3. Opstanak malih poduzeća u Hrvatskoj od 2002.-2012. Godine:

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Mikro	52.671	47.789	43.900	40.818	38.515	36.191	34.812	33.520	33.791	32.601	30.725
Mala	5.822	5.897	5.744	5.341	6.939	6.811	6.928	6.231	5.819	5.461	5.112
Obrti	1.535	1.357	1.169	1.055	1.006	912	870	806	788	736	686

Izvor: Izvješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH, 2013.god. pristupljeno 5.4.2016., dostupno na www.hamagbicro.hr

Iz prethodne tablice je vidljivo da mala poduzeća imaju veću stopu preživljavanja u odnosu na mikro poduzeća i obrte, odnosno mikro poduzeća od 2002. -2012. godine bilježe negativan trend opstanka, kao i obrti, dok mala poduzeća do 2008. godine bilježe pozitivan rast, nakon čega se pod utjecajem krize povećao broj zatvorenih poduzeća.

2.6. Struktura, veličina i sastav malog gospodarstva

Prema podacima Ministarstva poduzetništva i obrta (u nastavku MINPO) broj subjekata malog gospodarstva 2013.g. u RH je iznosio 168 931. Udio mikro poduzeća je 92,2%, dok je malih 6,3% , a preostali udio pripada srednjim poduzećima od 1,2%, koji se ne obrađuje u ovom radu. Iz prethodnog je vidljivo da je udio svih subjekata malog gospodarstva 99,7%.

Prema istom izvoru MINPO doprinos malog gospodarstva u BDP-u Hrvatske je 50,6%, broj zaposlenih (2010.g.) 702 071, odnosno 68,83% od ukupne zaposlenosti, dok je udio dodane vrijednosti (2009.g.) 58,9%.

Strategija MINPO od 2013.-2020. godine jeste povećati konkurentnost i produktivnost malog gospodarstva u Hrvatskoj, dok je ukupna ciljana vrijednost povećanje bruto dodane vrijednosti po zaposlenom u malom gospodarstvu za 40% u razdoblju od 2013.-2020.god.:

(16 366 eura po zaposlenom u 2012. → 22 900 eura po zaposlenom u 2020.g.)

Prema posljednjim podacima Centra za politiku i razvoj malih i srednjih poduzeća i poduzetništva (u nastavku CEPOR) za 2013. godinu, zabilježen je porast malih poduzeća za 4,2% u odnosu na prethodnu 2012. godinu. Rast bilježe i velika poduzeća, dok srednja poduzeća bilježe pad.

U sljedećoj tablici dan je prikaz stanja poduzeća 2001., 2012. I 2013. godine

Tablica 4. Struktura poduzeća s obzirom na veličinu poduzeća u 2001.,2012., i 2013. godini

	2001.		2012.		2013.	
	Br. subjekata	%	Br. subjekata	%	Br. subjekata	%
Sektor malih i srednjih poduzeća	56 416		96 906		100 841	
Mala poduzeća	54 213	99	95 597	99.6	99 573	99.7
Srednja poduzeća	2 203		1 309		1 268	
Velika poduzeća	571	1	348	0.4		0.3
Ukupno	56 987	100	97 254	100	101 191	100

Izvor: Izvješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH, 2013.god. pristupljeno 5.4.2016., dostupno na www.cepor.hr

Iz prethodne tablice je vidljiv broj malih, naspram srednjih i velikih poduzeća, koja čine najveći udio u broju subjekata, odnosno poduzeća. Nadalje, jasno je da je njegov doprinos razvoju gospodarstva Hrvatske nadaleko veći od ostalih dvaju subjekata. S druge strane je kroz godine vidljiv i porast broja malih poduzeća. U više od deset godina, broj malih subjekata je porastao za više od 54,4%, odnosno sa 54 213 subjekta, broj otvorenih poduzeća je dosegao 99 573 subjekta malog poduzetništva.

2.7. Značaj malog poduzetništva u razvoju gospodarstva RH

Malo poduzetništvo, odnosno sektor malih poduzeća postaju svakim danom sve veći pokretač razvoja gospodarstva u svijetu. Osim što potiču veću proizvodnju i učinkovitost gospodarenja svim resursima, pružaju šire mogućnosti inovativnosti, bržu primjenu novih znanja, utječu na proizvodne i tržišne promjene, otvaraju nova radna mjesta, omogućuju lakše zadovoljavanje poduzetničkih pobuda te pridonose socijalnom gospodarstvu u cjelini.

U posljednja dva desetljeća Hrvatsku su zadesile velike nepogode koje su najveći utjecaj imale na razvoj turizma i gospodarstva. U razdoblju između rata (1995.g) i recesije (2008.g) Hrvatska se polako počela oporavljati, osobito u polju turizma. Razdoblje od krize karakterizira pad BDP-a, zatvaranje poduzeća, a kao posljedica javlja se povećanje udjela nezaposlenosti i pad izvoza.

Danas malo gospodarstvo Hrvatske iznimno brzo raste i širi se. Pozitivna strana malog poduzetništva je ta da je tijekom recesije sačuvano dosta radnih mjesta, u odnosu na ostale tipove poduzeća. Razlog je upravo taj da su manja poduzeća fleksibilnija na tržišne promjene na koje ne mogu djelovati.

Doprinos malih poduzeća gospodarstvu Hrvatske očituje se kroz povećan broj zaposlenih, ukupnim prihodima i izvozu te je u nastavku dan pregled najznačajnijih razvojnih čimbenika malog gospodarstva.

Zaposlenost u malom gospodarstvu Hrvatske:

Tablica 5. Pregled zaposlenih u malom gospodarstvu RH 2012.g.

Mikro	Mala	Ukupno mikro i mala	Ukupno MSP
356.807	264.650	621.457	941.825

Izvor: *Izješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH, 2013.god. pristupljeno 5.4.2016., dostupno na www.cepor.hr*

Iz prethodne tablice je vidljivo da mikro poduzeća imaju najveći broj zaposlenih u odnosu na ostale tipove poduzeća.

Tablica 6. Pregled zaposlenih u obrtima 2012.g.

Vlasnici	Zaposlenici	Ukupno
65.252	103.099	168.351

Izvor: Izvješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH, 2013.god. pristupljeno 5.4.2016., dostupno na www.cepor.hr

Prihodi od prodaje mikro i malih poduzeća:

Tablica 7. : Prihodi mikro i malih poduzeća 2012. godine

	Ukupan broj poduzeća	<500.000 EUR	500.000-1 mil EUR	1-2 mil EUR	2-5 mil EUR	>5 mil EUR
Mikro	78.819	74.727	2.447	1.075	447	123
Mala	8.223	2.441	1.920	1.829	1.554	479
Ukupno mikro i mala	87.042	77.168	4.367	2.904	2.001	482
UKUPNO (uključujući srednja i velika poduzeća)	88.650	77.181	4.381	2.950	2.264	1.874

Izvor: Izvješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH, 2013.god. pristupljeno 5.4.2016., dostupno na www.cepor.hr

Tablica upućuje da 94,4% mikro poduzeća ima promet manji od 500.000 eura, njih 3% ima promet između pola mil. I 1. mil. Eura, 1,4% ima promet između 1 i 2 mil. eura, dok njih manje od 1%, točnije 0,57% imaju prihod od prodaje između 2 i 5 mil eura, i 0,16% imaju prihod od prodaje više od 5 mil eura. Za razliku od mikro poduzeća, od ukupnog broja malih poduzeća njih 29,7% zarađuje manje od pola milijuna eura, 23,35% ima prihod od pola do 1 mil eura, 22,2% zarađuje između 1 i 2 mil eura, 18,9% između 2 i 5 mil eura, a njih 5,83 % više od 5 mil eura.

Izvoz mikro i malih poduzeća, odnosno prihod od prodaje poduzeća koja se bave izvozom:

Tablica 8. Prihod od prodaje u inozemstvu

	2010. mil kn	%	2011. mil kn	%	2012. mil. kn	%
Mikro	6.407	7	7.835	8	7.502	8
Mala	10.711	12	12.802	13	12.918	13
Ukupno mikro i mala	17.118	19	20.637	21	20.420	21
Ukupno (uključujući srednja i velika pod.)	89.070	100	96.082	100	97.082	100

Izvor: Izvješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH, 2013.god. pristupljeno 5.4.2016., dostupno na www.cepor.hr

Izvoz mikro i malih poduzeća 2012. u odnosu na 2010. godinu je puno značajniji jer je njegov doprinos gospodarstvu za 2% veći te godine, nego 2010.

U sljedećoj tablici dan je jasniji prikaz ukupnih prihoda, zaposlenosti i izvoza s obzirom na veličinu poduzeća:

Tablica 9. Veličina poduzeća i ukupan prihod, zaposlenost i izvoz u 2012. I 2013. godini

	Veličina poduzeća					
	Mala		Srednja		Velika	
	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.
Ukupan prihod (mil. kn)	199 774	206 905	111 966	112 309	298 636	293 227
Ukupan prihod (udio)	32.7%	33.8%	18.3%	18.3%	48.9%	47.9%
Zaposlenost	406 834	414 507	149 787	150 605	273 253	265 816
Zaposlenost (udio)	49%	49.9%	18.04%	18.04%	32.9%	32%
Izvoz (000 kn)	20 420 000	21 696 060	21 961 000	21 961 000	54 701 000	50 338 417
Izvoz (udio)	21%	22.3%	22.6%	22.6%	56.3%	51.8%

Izvor: Izvješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH, 2013.god. pristupljeno 5.4.2016., dostupno na www.cepor.hr

Prema CEPOR-u 2013. godine mala i srednja poduzeća su imala velik udio u ukupnim prihodima od 52,1% te su te godine obilježili povećanje ukupnog prihoda od 1,1% u odnosu na 2012. godinu. Također, zahvaljujući sektoru malih i srednjih poduzeća, izvoz 2013., odnosno ukupni prihodi ostvareni izvozom, u odnosu na 2012. godinu su porasli za 0,09%. To se gospodarstvo najviše može „zahvaliti“ srednjim poduzećima, a slijede ih mala poduzeća koja su također zabilježila povećanje izvoza, dok je kod velikih poduzeća zabilježen pad izvoza. Ista situacija je vidljiva i kod zaposlenosti u 2013. u odnosu na 2012. godinu, gdje je najveći doprinos sektora malih poduzeća sa porastom zaposlenosti od 1,9%, srednjih 0,5%, a velika poduzeća su zabilježila pad zaposlenosti od 2,7%.

Financijski pokazatelj poslovanja malih poduzetnika

U sljedećoj tablici dani su podaci od broju zaposlenih, ukupnim prihodima, rashodima, dobiti prije oporezivanja, porezu na dobit, dobiti nakon oporezivanja, gubitak nakon oporezivanja, te konsolidirani financijski rezultat od 2007-2015.godine.

Tablica 10.: Financijski pokazatelji poslovanja malih subjekata u RH

	Br. Poduzetnika	Br. Zaposlenih	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Porez na dobit	Dobit nakon oporezivanja	Gubitak nakon oporezivanja	Konsolidirani i financijski rezultat
2007.	81 468	399 167	211 537	201 631	2 815	13 004	5 913	7 092
2008.	87 807	448 803	250 997	241 767	3 213	14 146	8 150	5 091
2009.	89 438	422 720	211 281	208 188	2 452	11 079	10 438	641
2010.	95 004	415 320	199 299	199 394	2 391	10 569	13 055	-2 486
2011.	96 855	417 685	210 876	208 483	2 373	13 890	13 870	20
2012.	95 597	406 834	199 774	198 903	1 931	11 191	12 251	-1 060
2013.	99 573	414 507	206 905	204 601	2 138	13 057	12 891	166
2014.	102 895	422 238	215 807	211 421	2 225	14 139	11 978	2 161

Izvor: *Gospodarska kretanja*, HGK, pristupljeno 9.4.2016., dostupno na : http://www.hgk.hr/wp-content/blogs.dir/1/files/mf/gospodarska_kretanja_1_244.pdf

3. POREZNI SUSTAV RH

Porezi su obvezna davanja od poreznih obveznika (fizičkih osoba i poduzeća) državi, odnosno prisilna davanja koji nameće država kako bi ona namirila svoje obveze- javne rashode. Porezi nisu namjenski usmjereni te nemaju izravnu protučinidbu. Porezi, bez obzira o kojem poreznom sustavu zemlje je riječ, imaju jednaka obilježja. Pored navedenih da su prisilan prihod države, služe za podmirenje javnih rashoda, nema izravne protunaknade za naplaćeni porez, nenamjenski su javni prihod, postoje još neka zajednička obilježja- da se obveza vrši u novcu prema teritorijalnom principu, porezi su derivativan, izveden javni prihod države. Porezi se dijele na:

-*subjektni* (npr. porez na dohodak pojedinca)

- *objektni* (npr. porez na neki dio imovine)

-*izravni* (neposredni)- porezi gdje se izravno oporezuje porezni obveznik i gdje je porezni obveznik i porezni destinatar⁸ jedna te ista osoba

-*neizravni* (posredni) – porezi gdje su porezni obveznik i porezni destinatar različite osobe- prevaljivanje poreza⁹

- *specifični*- plaćaju se po jedinici proizvoda

-*ad valorem*- plaćaju se u postotku od iznosa porezne osnovice

-*proporcionalni*- rast porezne stope i porezne osnovice je jednak

-*progresivni*- porezne stope rastu brže od porezne osnovice

-*regresivni*- porezne stope rastu sporije od porezne osnovice

-*paušalni*- plaćaju se unaprijed prema utvrđenom iznosu i njihova visina ne ovisi o ponašanju poreznog obveznika

Najčešća podjela je na **izravne** i **neizravne** poreze.

⁸ Porezni destinatar- osoba koja po namjeri države mora snositi porezni teret bilo iz svog dohotka ili imovine

⁹ Porezna incidenca- tj. krajnje snošenje tereta porezne obveze. Budući se zakonska incidenca ne mora poklapati sa ekonomskom incidencom, tj onaj tko je po zakonu dužan platiti porez ne mora uvijek biti krajnji nositelj porezne obveze. Stoga se razlikuju tri načina **prevaljivanja poreza**: prevaljivanje unaprijed (prevaljivanje na kupca kroz povećanje cijena); prevaljivanje unatrag (prevaljivanje na dobavljača kroz smanjenje cijene dobavljaču); bočno prevaljivanje (povećanje poreza na jednom proizvodu se nastoji kompenzirati povećanjem cijene drugog proizvoda iz poslovnog programa poduzeća)

Izravni porezi su oni porezi koje fizička osoba plaća osobno ili za nju plaća poslodavac. Ti se porezi ne mogu prevaliti na drugoga, tj onaj tko porez plaća, sam i snosi porez.

Neizravne poreze ne snosi onaj tko ih uplaćuje u državni proračun, nego ih prevaljuje na druge, najčešće na građane kroz cijene svojih dobara i usluga.

Ekonomске karakteristike poreza:

- *efikasni*
- *pravedni*
- *izdašni*
- *razumljivi i jednostavni*
- *stabilni*

3.1. Hrvatski porezni sustav

Porezni sustav najjednostavnije rečeno je ukupnost svih poreza i poreznih oblika koji djeluju u pojedinoj zemlji. Porezni sustavi su različiti od zemlje do zemlje.

Adam Smith je prvi koji je utvrdio na kojim bi se načelima trebao temeljiti porezni sustav te je istaknuo svoja poznata četiri porezna kanona u „Bogatstvo naroda“ 1776. godine. Ona glase da je svaki građanin dužan državi plaćati porez prema svojim ekonomskim mogućnostima; obveza plaćanja mora biti regulirana zakonom te da porez ne smije biti proizvoljan nego unaprijed poznat poreznom obvezniku; porez se naplaćuje onda kada je to najpovoljnije za poreznog obveznika; troškovi ubiranja moraju biti što niži kako bi teret poreznih obveznika bio što podnošljiviji, a prihod državne blagajne što veći.

S druge strane, Adolph Wagner je definirao svoja porezna načela:

1. financijsko-političko načelo

- izdašnost poreza
- elastičnost poreza

2. ekonomsko-političko načelo

- izbor poreznog izvora
- izbor poreznog oblika

3. socijalno-političko načelo

- općenitost poreza
- ravnomjernost poreza

4. porezno- tehničko načelo

- određenost poreza
- ugodnost plaćanja poreza
- jeftinoća ubiranja poreza

Porezni sustav Republike Hrvatske usklađen je s europskim načelima, gdje je izjednačen položaj svih poreznih obveznika. Hrvatski porezni sustav je pluralan, tj. čine ga sljedeći porezi:

-državni- prihodi državnog proračuna RH

-županijski- raspisuju ih županije i prihodi su županijskih proračuna

-gradski ili općinski- raspisuju ih općine i gradovi, a ostvareni prihodi su prihodi općinskih i gradskih proračuna

-zajednički porezi – prihodi gdje dio pripada državnom, dio županijskom te dio općinskom/ gradskom proračunu

3.2. Državni porezi

Državne poreze čine porez na dobit, porez po tonaži broda, porez na dodanu vrijednost te trošarine i posebni porezi (trošarinski sustav oporezivanja alkohola, alkoholnih pića, duhanskih proizvoda, energenata i električne energije; posebni porez na motorna vozila, posebni porez na kavu i bezalkoholna pića te porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila)

3.2.1. Porez na dobit

Porez na dobit može se definirati kao porez na dohodak poduzeća. Porez na dobit je jedan od „mlađih“ poreznih oblika u Republici Hrvatskoj. Počeo se primjenjivati nakon II. Svjetskog rata. Porezna stopa po kojoj se oporezuje dobit u RH je 20%.

Porez na dobit utvrđuje se i plaća prema odredbama Zakona o porezu na dobit.

3.2.1.1. Porezni obveznik poreza na dobit

Porezni obveznici poreza na dobit su trgovačka društva i druge pravne i fizičke osobe koje su rezidenti Republike Hrvatske te gospodarsku djelatnost obavljaju samostalno i trajno, a sve kako bi ostvarili dobit, dohodak, prihod ili drugu gospodarsku korist. Poreznim obveznicima ovog poreznog oblika smatraju se i tuzemne poslovne jedinice inozemnog poduzetnika-nerezidenta, fizička osoba koja ostvaruje dohodak prema propisima poreza na dohodak, ako se dobrovoljno opredijeli da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak te fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti prema porezu na dohodak: -ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvarila ukupni primitak veći od 3 000 000,00 kn ili

-ako ispunjava dva od sljedećih tri uvjeta:

-u prethodnom poreznom razdoblju ostvarila je dohodak od 400 000,00 kn

-vrijednost dugotrajne imovine veća od 2 000 000,00 kn

- u prethodnom poreznom razdoblju prosječno je zapošljavala više od 15 radnika¹⁰

3.2.1.2. Porezni obveznik poreza po odbitku

Porez po odbitku plaća se na dividende i udjele u dobiti, autorska prava i druga prava intelektualnog vlasništva, usluge istraživanja tržišta, poreznog i poslovnog savjetovanja i revizorske usluge što su plaćene inozemnim osobama, kamate i na sve vrste usluga što su plaćene osobama koje imaju sjedište ili mjesto stvarne uprave, odnosno nadzora poslovanja u državama, osim država članica EU u kojima je opća ili prosječna stopa oporezivanja dobiti niža od 12,5 %, a država je objavljena u popisu država što ga donosi ministar financija.

3.2.1.3. Porezna osnovica poreza na dobit

Porezna osnovica poreza na dobit utvrđuje se prema računovodstvenim propisima kao razlika između prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, a koja je uvećana ili umanjena prema odredbama ZoPD. Porezna osnovica poreznog obveznika rezidenta je dobit što je

¹⁰ www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit

ostvarena u tuzemstvu i inozemstvu, dok je porezna osnovica nerezidenta dobit što je ostvarena samo u tuzemstvu, a koja se utvrđuje ZoPD.

Porezna osnovica se povećava, dok se gubitak smanjuje za svotu amortizacije iznad propisanih iznosa, 70% troškova reprezentacije, 30% troškova, osim troškova osiguranja i kamata, što su nastali u vezi s vlastitim ili unajmljenim motornim vozilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz poslovnih, rukovodnih i drugih zaposlenih osoba, ako se na osnovi korištenja sredstava za osobni prijevoz ne utvrđuje plaća i dr.

Porezna osnovica se smanjuje, dok se porezni gubitak povećava za prihode od dividendi i udjela u dobiti, prihode od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela, ako su bili uključeni u poreznu osnovicu, rashode ranijih razdoblja koji su bili uključeni u poreznu osnovicu, svotu amortizacije koja nije bila porezno priznata u ranijim razdobljima i dr.

3.2.1.4. Porezna osnovica poreza po odbitku

Porezna osnovica poreza po odbitku je bruto iznos naknade što je tuzemni isplatelj plaća nerezidentu- inozemnom primatelju. Porezna stopa poreza na dobit iznosi 20% na utvrđenu poreznu osnovicu, a porezna stopa poreza po odbitku:

- 12% na dividende i udjele u dobiti

- 15% na autorska prava i druga prava intelektualnog vlasništva

- 15% na usluge istraživanja tržišta, poreznog i poslovno savjetovanja i revizorske usluge što su plaćene inozemnim osobama

- 15% na kamate

- 20% na sve vrste usluga koje nisu nabrojane, a koje su plaćene osobama koje imaju sjedište u poreznim utočištima, osim država članica EU te država s kojima je RH sklopila i primjenjuje ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

3.2.2. Porez na dodanu vrijednost

Porez na dodanu vrijednost je neizravni porezni oblik. PDV se počeo primjenjivati šezdesetih godina prošlog stoljeća, a danas ga koristi preko 60 zemalja širom svijeta. U Republici Hrvatskoj PDV je uređen Zakonom o porezu na dodanu vrijednost, Pravilnikom o porezu na dodanu vrijednost te Općim poreznim zakonom. Obračunava se u svakoj pojedinoj fazi

proizvodno-prodajnog ciklusa, pa se zbog toga smatra svefaznim porezom na promet. U RH porezna stopa ovog poreznog oblika iznosi 25% (do 1. ožujka 2012. je bila 23%). Za određene proizvode i usluge primjenjuju se niže stope: 13% i 5% te nulta stopa.

Postoje tri oblika PDV-a: **proizvodni**- porezni obveznik prilikom prodaje svog proizvoda ili usluge ne može odbiti trošak nabave kapitalnih dobara i trošak amortizacije; **dohodovni**- omogućuje se odbijanje troška amortizacije prilikom prodaje; **potrošni**- omogućuje se odbijanje ukupnog iznosa utrošenog na bruto investicije (kapitalna dobra+ amortizacija) prilikom prodaje.

Načela kod oporezivanja PDV-a:

-*načelo porijekla robe*- gdje se oporezuje izvoz

-*načelo odredišta robe*- gdje se oporezuje uvoz robe

Hrvatska primjenjuje **načelo odredišta robe**, odnosno oporezuje uvoz robe, a izvoz je oslobođen plaćanja PDV-a.

Prednosti i nedostaci poreza na dodanu vrijednost:

Prednosti su- izdašnost- najizdašniji prihod državnog proračuna, čini oko 2/3 proračunskih prihoda),

-ubire se u svakoj fazi ciklusa, dok se jednofazni ubire jednokratno

-nema prikrivene izvozne premije i prikrivene uvozne carine kako kod jednofaznog poreza na promet

Nedostaci:- složenost pravila

-regresivni porez- najviše pogađa osobe koje imaju niska primanja

-veliki trošak za tvrtke

3.2.2.1. Porezni obveznik PDV-a

Poreznim obveznikom poreza na dodanu vrijednost smatraju se:

-svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost, neovisno o svrsi i rezultatu ostvarenom na temelju obavljanja djelatnosti, a koja je obvezna upisati se u registar

obveznika PDV-a, ako je vrijednost isporuka dobara i obavljenih usluga u prethodnoj kalendarskoj godini bila veća od 230 000,00 kn.

-svaka osoba koja na području RH nema sjedište, poslovnu jedinicu, prebivalište ili uobičajeno boravište, a u tuzemstvu obavlja isporuke dobara ili usluga za koje postoji pravo na odbitak PDV-a, osim kad obavlja isporuke dobara ili usluga za koje PDV plaća primatelj dobara ili usluga

-svaka osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva, ako prodavatelj ta sredstva kupcu otpremi ili preveze na područje druge države članice EU ili ih kupac sam preveze ili ih druga osoba za njegov račun otpremi ili preveze na područje druge države članice EU

-tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore, te druga tijela s javnim ovlastima kad obavljaju djelatnosti ili transakcija u okviru svog djelokruga ili ovlasti, a obavljanje tih djelatnosti dovodi do znatnog narušavanja načela tržišnog natjecanja

-tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima ako obavljaju određene djelatnosti, te djelatnosti iskorištavanja materijalne i nematerijalne imovine, osim ako te djelatnosti obavljaju u zanemarivom opsegu.

3.2.2.2. Porezna osnovica i stope PDV-a

Porezna osnovica *kod isporuke dobara i obavljanja usluga u tuzemstvu* može biti naknada koju čini sve ono što je isporučitelj primio od kupca, dok kod drugih predmeta oporezivanja može biti ukupni trošak obavljanja usluge i nabavna cijena dobara, a ako je tu cijena nepoznata, osnovica PDV-a se utvrđuje prema visini troškova utvrđenih u trenutku isporuke.

Porezna osnovice *kod stjecanja dobara unutar EU* može biti naknada koju čini sve što kupac primi od isporučitelja, te nabavna cijena dobara, a ako je ona nepoznata, onda se uzima u obzir visina troškova u trenutku isporuke tih dobara.

Porezna osnovica *kod uvoza dobara u EU* čini carinska vrijednost utvrđena prema carinskim propisima prilikom uvoza i ostala davanja, ako ista nisu uključena u carinsku vrijednost (carine, porezi, pristojbe, provizije, troškovi pakiranja, prijevoza...) te vrijednost naknade za

usluge popravka, obrade, dorade, prerade i sl. procesi koji su izvršeni na dobrima koja su privremeno izvezena radi obavljanja tih usluga te ponovno uvezena.

PDV po stopi od **5%** se plaća na sve vrste mlijeka; sve vrste kruha, stručne, znanstvene kulturne obrazovne knjige i udžbenike namijenjeni za odgoj i izobrazbu; lijekove izdani na liječnički recept, medicinsku opremu i pomagala prema propisima od strane HZZO, kino ulaznice, dnevne novine(osim onih što su namijenjene oglašavanju) te znanstvene časopise.

PDV po stopi od **13%** se plaća na usluge smještaja, smještaja s doručkom, pansiona ili polupansiona u hotelskim i drugim objektima slične namjene; usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane te pripreme i usluživanja bezalkoholnih pića, vina i piva u ugostiteljskim objektima; novine i časopise koje izlaze periodično (osim što su namijenjeni oglašavanju).

Porez na dodanu vrijednost po stopi od **25%** se plaća na sva ostala dobra i usluge, a koja ne ulaze u obračun po stopama od 5% ili 13%.

3.2.2.3. Pret porez

Pret porez ili pravo na odbitak PDV-a, je iznos koji porezni obveznik ima pravo odbiti prilikom obračunavanja svoje obveze prema Republici Hrvatskoj. Porezni obveznik ga ima pravo odbiti samo ako odbitak nije isključen te ako račun za primljena dobra ili obavljene usluge ima sve potrebne podatke.

3.3. Gradski ili općinski porezi

3.3.1. Prirez porezu na dohodak

Porezni obveznik ovog oblika poreza koji pripada gradu ili općini u kojem porezni obveznik ima prebivalište ili uobičajeno boravište.

Porezna osnovica jest iznos poreza na dohodak, a porezna stopa ovisi o tome radi li se o općini ili gradu. Stopa koja se primjenjuje u općinama iznosi 10%, a ukoliko je riječ o gradu, onda se iznos razlikuje ovisno o broju stanovnika toga grada, pa tako ukoliko grad ima ispod 30 tisuća stanovnika primjenjuje se stopa od 12%, a iznad primjenjuje se po stopi od 15%. Glavni grad Zagreb ima stopu od 18%.

3.4. Zajednički porezi

3.4.1. Porez na dohodak

U svijetu ne postoji jedinstvena definicija dohotka, ali se ukratko može reći da su izvor, osnovica i objekt poreza sam dohodak, a oporezuje se stvarno ostvareni neto dohodak, a ne pretpostavljeni. Dohodak se oporezuje prema vrsti dohotka.

Vrste poreza na dohodak :

- *dohodak od nesamostalnog rada*- za rad kod poslodavca, a određuje se na temelju primitaka (plaća, potpore, nagrade, stipendije, premije osiguranja i mirovine) i izdataka (doprinosi za obvezno osiguranje iz plaće, osobni odbitak, premije na osnovu životnog, dopunskog zdravstvenog i dobrovoljno mirovinskog osiguranja)
- *dohodak od samostalnog rada*- dohodak od obrta, poljoprivrede, šumarstva i slobodnih zanimanja
- *dohodak od imovine i imovinskih prava*- patent, licence, najam, zakup
- *dohodak od kapitala*- primici po osnovi dividendi i udjela u dobiti
- *dohodak od osiguranja*
- *drugi dohodak*

U RH porez na dohodak fizičkih osoba je progresivan i plaća se po stopi od 12%, 25% i 40%. Razlog progresivnosti jest postizanje okomite pravednosti, kako bi fizičke osobe koje ostvaruju veći dohodak imale veće porezno opterećenje u odnosu na druge fizičke osobe. Visina poreznih stopa je vezana uz osnovni osobni odbitak (neoporezivi dio dohotka). Svi porezni obveznici imaju pravo na osnovni osobni odbitak od 2 600, 00 kn (od 1. Siječnja 2015.) . Ukoliko se porezni obveznik smatra invalidom ili uzdržava članove uže obitelji i djecu, osobni odbitak se uvećava. Isto tako se na porez na dohodak obračunava prirez po stopi koji je propisala općina ili grad. Uvećani osobni odbitak priznaje se na potpomognutim područjima i na području grada Vukovara.

3.4.1.1. Porezni obveznik poreza na dohodak

Porezni obveznik poreza na dohodak je fizička osoba koja ostvaruje dohodak te nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka, što mu pritječu od ostavitelja koje je ostavitelj ostvario do svoje smrti.

3.4.1.2. Porezne stope poreza na dohodak

Ukoliko je poreznom obvezniku mjesečna porezna osnovica manja od 2 200,00 stopa po kojoj se dohodak oporezuje iznosi 12%, ukoliko se porezna osnovica kreće između 2 200,00- 13 200,00 kn (na idućih 11 000,00 kn) primjenjuje se stopa od 25%, a ukoliko je osnovica veća od 13 200,00 stopa po kojoj se oporezuje dohodak je 40%.

3.4.2. Doprinosi za obvezna osiguranja

Doprinosi po osnovi radnog odnosa

Doprinosi iz plaće

-umanjuju bruto plaću osiguranika, a od dobivenog iznosa se oduzimaju osobni odbici te se dobiva porezna osnovica na koju se primjenjuje porez na dohodak s odgovarajućom pripadajućom stopom.

Obveznik doprinosa	Obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa	Vrste doprinosa i obračunske stope	Osnovica za obračun doprinosa	Rok za obračun i uplatu doprinosa
Osiguranik po osnovi ranog odnosa	-Poslodavac ili zamjenik poslodavca koji isplaćuje plaću osiguraniku	- doprinos za mirovinsko osiguranje 20% Ili -doprinos za mirovinsko osiguranje 15% -doprinos za mirovinsko osiguranje na osnovu kapitalizirane štednje 5%	-mjesečna osnovica je plaća i ostali oporezivi primici što ih poslodavac ili njegov zamjenik isplaćuje, daje ili je postojala obveza isplate osiguraniku	- istovremeno s obračunom/ isplatom plaće i ostalih primitaka uz plaću. Ukoliko plaća ili dio plaće kasni, ona mora biti isplaćena najkasnije do zadnjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec

Izvor; http://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Doprinosi_157i.pdf

Pristupljeno 15.06. 2016.

Doprinosi na plaću

Obveznik doprinosa i obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa	Vrste doprinosa i obračunske stope	Osnovica za obračun doprinosa	Rok za obračun i uplatu doprinosa
-Poslodavac osiguranika po osnovi radnog odnosa ili zamjenik poslodavca koji isplaćuje plaću	-doprinos za zdravstveno osiguranje 15% -doprinos za zaštitu zdravlja na radu 0,5% -doprinos za zapošljavanje 1,7% -dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja s povećanim trajanjem	-mjesečna osnovica je plaća i ostali oporezivi primici što ih poslodavac ili njegov zamjenik isplaćuje, daje ili je postojala obveza isplate osiguraniku	- istovremeno s obračunom/ isplatom plaće i ostalih primitaka uz plaću. Ukoliko plaća ili dio plaće kasni, ona mora biti isplaćena najkasnije do zadnjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec

Izvor: http://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Doprinosi_157i.pdf pristupljeno 15.06.2015.

Olakšice za poslodavca

U skladu sa Zakonom o doprinosima poslodavac koji osigurava osiguranika prvi put nije obvezan plaćati doprinose za zdravstveno osiguranje, doprinos za zaštitu na radu i doprinos za zapošljavanje do jedne godine, odnosno obvezan je plaćati samo mirovinsko osiguranje.

Od 1. Siječnja 2016. Godine poslodavci koji sklope ugovor s mladom osobom (mlađom od 30 godina) o radu na neodređeno vrijeme oslobađaju se plaćanja doprinosa na osnovicu u trajanju do 5 godina.

Ukoliko poslodavac zaposli nezaposlenu osobu bez radnog iskustva u zvanju za koje se osoba obrazovala ili zaposli dugotrajno nezaposlenu osobu, može se osloboditi plaćanja doprinosa na osnovicu u trajanju do 2 godine.

Poslodavac može koristiti jednu od navedene tri olakšice.

4. MALO PODUZETNIŠTVO U POREZnom SUSTAVU RH

4.1. Zakonodavni i institucionalni okvir

Za implementaciju i razvoj malog poduzetništva u RH, glavnu ulogu imaju sljedeće institucije:

-*Ministarstvo poduzetništva i obrta (MINPO)*- nadležno za kreiranje politika i stvaranje povoljnog okruženja

-*Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)*-razvojna banka koja kreditira, osigurava izvoz od rizika, nudi usluge poslovnog savjetovanja i sl.

-*Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG BICRO)*- pruža podršku poduzetnicima kroz sve faze poslovanja

-*Hrvatska udruga poslodavaca (HUP)*- neprofitna udruga koja štiti i promiče prava svojih članova. Bave se pitanjima vezani za zakonodavstvo, za zaštite privatnog vlasništva, promiču razvoj i sl.

-*Hrvatska gospodarska komora (HGK)*- neprofitno, nevladino udruženje svih aktivnih pravnih osoba, jer je članstvo u HGK obvezno za svakog poreznog obveznika, a čini ga 98,06% malih poduzeća, 1,52% srednjih te 0,42% velikih poduzeća

-*Hrvatska obrtnička komora (HOK)*- osnovana radi promicanja zajedničkih interesa obrtništva. Članstvo u HOK-u je također obvezno

-*Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD)*-pruža podršku, informacije i savjetodavne usluge

-*Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva (CEPOR)*-utječe na javno političko okruženje malog poduzetništva

Navedene institucije imaju važnu ulogu u distribuciji, donošenju i implementaciji zakonodavnog i institucionalnog okvira.

4.2. Regulatorno okruženje

Najznačajniji Zakoni koji čine regulatorni okvir sektora malog, a i srednjeg poduzetništva su:

-Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva,

- Zakon o trgovačkim društvima,
- Zakon o radu, Zakon o državnim potporama
- Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture
- Zakon o radu
- Opći porezni zakon
- Zakon o porezu na dobit
- Zakon o porezu na dohodak
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost i dr.

Prema Izvješću o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj 2014. zabilježen je negativan trend u području kvalitete regulatornog okruženja u RH u odnosu na 2013., proveden od strane Svjetske banke. Negativnost se očituje u propisima za otvaranje poduzeća, pristupu kreditnim sredstvima, plaćanju poreza i izvršavanju ugovora, dok je u polju zaštite investitora, izvozu i registraciji vlasništva taj trend krenuo uzlaznom putanjom.

Pregled odabranih pokazatelja kvalitete kod plaćanja poreza, kao jednog od faktora regulatora okoline prema istraživanju Svjetske banke, Doing Business za 2014. God

Tablica 11. Pregled odabranih pokazatelja kvalitete plaćanja poreza

Regulatorno područje	Pokazatelj kvalitete			
	Hrvatska	Najbolji indikator (zemlja)	EU (prosjek)	Susjedna država (Slovenija)
Plaćanje poreza		Ujedinjeni Arapski Emirati		
Broj plaćanja godišnje	19	4	20.5	11
Vrijeme (broj sati godišnje)	208	12	234.3	260
Porez na dobit (% od bruto dobiti)	0	0	10.4	12.5
Porez na dohodak i doprinosi %	17.1	14.1	21.4	18.2
Drugi porez %	1.6	0.7	3.1	1.4
Ukupno porezno opterećenje (% postotak dobiti)	18.8	14.8	34.9	32

Izvor : *Izvešće o malim i srednjim poduzećima 2014.god, pristupljeno 16.6.2016, dostupno na: <http://www.cepor.hr/nova/wp-content/uploads/2015/03/SME-report-2014-HR-web.pdf>*

U kategoriji plaćanja poreza u Hrvatskoj u 2014. godini u odnosu pa prethodnu 2013. kod broja plaćanja godišnjih poreza se stanje nije mijenjalo, dok se sama priprema i plaćanje poreza povećalo sa 196 sati godišnje u 2013. Godini na 208 sati u 2014. godini. Ovdje je kao najbolji indikator prikazana zemlja, odnosno UAE, gdje se plaća četiri poreza i potrebno je dvanaest sati za pripremu i plaćanje poreza. Ukupno porezno opterećenje je smanjeno za 1%, u odnosu na 2013. godinu (sa 19,8% na 18,8%).

4.3. Pristup financijskim sredstvima

Pristup različitim izvorima financiranja u Hrvatskoj su ograničeni, gdje najviše dominiraju bankarski krediti. Alternativni izvori financiranja su manje korišteni, poput poslovnih anđela¹¹ i fondova rizičnog kapitala¹².

4.4. Prepreke razvoja malog poduzetništva

Hrvatsko malo gospodarstvo je suočeno s nizom prepreka u razvoju, kao što su administrativne barijere u smislu skupih i dugoročnih procesa za otvaranje i likvidaciju poduzeća, neefikasnost pravosuđa, složenost i dugotrajnost registracije vlasništva, slaba usmjerenost na obrazovanje u poduzetništvu, nerazvijenost neformalnih oblika financiranja pokretanja poslovnih pothvata i korupcija. Korupcija danas predstavlja kočnicu, odnosno veliki problem u razvoju i funkcioniranju gospodarstva. Hrvatska je proglašena na području Zapadne i Srednje Europe u grupi pet najkorumpiranijih zemalja.

4.5. Oporezivanje malih poduzetnika u RH

Poduzetništvo se uglavnom veže uz privatni sektor, međutim poduzetničke aktivnosti ne smiju biti izostavljene iz javnog sektora, jer one uvelike doprinose razvoju kako privatnom tako i javnom sektoru. Doprinos se ogleda prvenstveno u povećanju zaposlenosti, smanjenju nejednakosti, poticanju kreativnosti i inovativnosti, jačanju konkurentnosti i slično.

4.5.1. Oporezivanje poduzetnika poreznih obveznika poreza na dobit

Danas je u RH poslovanje poduzetnika, obveznika poreza na dobit, strukturirano kroz privatno vlasništvo s udjelom 97,7%. S druge strane, aktivnost poduzetnika je izložena negativnim čimbenicima kao što su neučinkovita državna birokracija, korupcija, politička nestabilnost, porezne stope, porezni propisi i pristup financiranju. Najveći dio nastalih problema uvjetovalo je nepostojanje razvijene porezne strategije kojoj je cilj optimizacija

¹¹ Poslovni anđeli-uspješni poduzetnici koji financiraju start-up projekte visokog rizika na način da ulaze u vlasnički udio te aktivno sudjeluju u razvoju i realizaciji projekta kojeg financiraju. To su zapravo neformalni individualni investitori koji savjetuju mlade poduzetnike i pomažu im u njihovom daljnjem poslovanju.

¹² Rizični kapital je vrsta ulaganja od strane fin. ulagača u temeljni kapital društva koje ne kotira na burzi, a imaju potencijal ostvariti visoke stope rasta u početnoj fazi (od 3-7 godina) poslovanja. Osnovni cilj društava za upravljanje fondovima rizičnog kapitala jeste pronalazak tvrtki koja imaju potencijal rasta s ciljem kombiniranja kapitala, talenta i strategije kako bi tvrtka ojačala i povećala vrijednost.

porezne obveze poreznog obveznika, to jest nemogućnost predviđanja porezne obveze u budućnosti..¹³

Porez na dobit poreznog obveznika utvrđuje se kao razlika između prihoda i rashoda u kalendarskoj godini, koja je uvećana ili umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit. Budući se državne vlasti odriču određenih poreznih prihoda, kroz oslobođenja poreznim obveznicima poreza na dobit na taj se način olakšava njihovo poslovanje. Isto tako dio prihoda koji ide u državni proračun, dijelom se vraća kao pomoć iz proračuna jedinicama lokalne samouprave.

Porez na dobit, odnosno visoka stopa poreza na dobit može negativno utjecati na broj malih poduzetnika, odnosno može obeshrabriti malog poduzetnika u poduzetničkom pothvatu. Nadalje, oni mogu postojećim malim poduzetnicima onemogućiti daljnji rast postavljajući složenije regulatorne zahtjeve.

Između poreza na dobit i poduzeća postoji jaka veza, u odnosu na druge poreze. Velike stope ovog poreza mogu povećati kapital novih poduzeća i omogućiti im veće šanse preživljavanja, a s druge strane povećava cijenu proizvoda i usluga. Kroz porez na dobit vlada ima značajan utjecaj na poduzetničke aktivnosti, a na taj način vlada djeluje i na kvalitetu poduzetništva.

Porezni obveznik se prema porezu odnosi kao prema trošku.

¹³ Članak UDK 336.22 Prethodno priopćenje, POREZNI POTICAJI U POSLOVANJU PODUZETNIKA S PODRUČJA POSEBNOG DRŽAVNOG STATUSA, 108 Ekonomski vjesnik, God. XXVI, BR. 1/2013. str. 107-121

Tablica 12. Prosječni troškovi oporezivanja prema broju posloprimaca, po posloprimcu, jedinici dobiti i jedinici prihoda* (u kn)

Broj posloprimaca	Prosječni troškovi	Prosječni troškovi po posloprimcu	Prosječni troškovi po jedinici dobiti**	Prosječni troškovi po jedinici prihoda
do 2	19.824	16.641	0,7421	0,0402
3-5	30.217	8.033	0,4159	0,0283
6-20	45.063	4.715	0,1844	0,0105
21-250	80.686	1.168	0,1198	0,0047
>250	120.130	267	0,0183	0,0009
ukupno	27.112	9.988	0,5861	0,0321

**Troškovi po posloprimcu/ jedinici dobiti/prihoda izračunati su za svako poduzeće, nakon čega su utvrđeni prosjeci za svaki razred veličine i ukupnu populaciju; ** samo za poduzeća koja ostvaruju dobit*

Izvor: Izvorni znanstveni članak UDK 336.282.5 JEL H25, H32, H. Blažić Troškovi oporezivanja poslovnih subjekata koji su obveznici poreza na dobit *Financijska teorija i praksa* 28 (3) str. 325-337 (2004)

Iz prethodne tablice je vidljivo da se s povećanjem veličine poduzeća povećavaju prosječni troškovi. Dakle, ukupni troškovi su regresivni prema trošku po posloprimcu, trošku po jedinici dobiti i jedinici prihoda, pa stoga ti troškovi i teže padaju malim poduzećima. Naime, troškovi poreza po posloprimcu u najmanjim poduzećima su 62 puta veći nego u velikim poduzećima, dok je trošak po jedinici dobiti veći 40, a po jedinici prihoda 45 puta veći.

Usputno je spomenuti i vrijeme, odnosno broj sati što ga porezni obveznik potroši na poreze, pa se u nastavku daje pregled tih troškova:

Tablica 13. Vrijeme što su ga razni subjekti u poduzeću potrošili na poreze

Broj posloprimaca	Postotak poduzeća u kojima se vlasnici/ menadžeri bave porezima	Prosječni sati koje vlasnik menadžer potroši	Postotak poduzeća koja dobivaju neplaćenu pomoć	Prosječni sati koje neplaćeni pomagači potroše	Postotak poduzeća u kojima se računovodstveno (i dr.) osoblje bavi porezima	Prosječno vrijeme koje računovodstveno (i dr.) osoblje potroši	Postotak poduzeća u kojima se zaposlenici bave porezima	Prosječno potrošeni sati
do 2	68	277	7	99	37	477	87	437
3-5	57	274	6	144	62	536	85	716
6-20	42	382	4	90	79	1.146	88	1.305
21-250	20	448	-	-	91	8.835	92	3.376
>250	50	319	-	-	100	2.559	100	2.760
Ukupno	59	291,47	6	107,74	52	910	87	818

*Sva poduzeća u relevantnom razredu veličine

Izvor: *Izvorni znanstveni članak UDK 336.282.5 JEL H25, H32, H. Blažić troškovi oporezivanja poslovnih subjekata koji su obveznici poreza na dobit Financijska teorija i praksa 28 (3) str. 325-337 (2004)*

Ovdje vrijedi ista logika, da se sa povećanjem veličine poduzeća povećava i vrijeme što ga porezni obveznik utroši na poreze.

U nastavku će se dati pregled ukupni troškovi oporezivanja poduzeća u Hrvatskoj 2001./2002. Godine i njihova struktura prema veličini.

Tablica 14. Agregirani godišnji troškovi oporezivanja poduzeća u RH 2001/2002. I njihova struktura prema veličini (u mil. Kn. i %)

Broj posloprimaca	Troškovi svih poreza	Struktura troškova %
do 2	760,39	37,30
3-5	431,69	21,18
6-20	472,85	23,19
21-250	324,92	15,94
>250	48,75	2,39
	2.038,60	100

Izvor : *Izvorni znanstveni članak UDK 336.282.5 JEL H25, H32; H. Blažić troškovi oporezivanja poslovnih subjekata koji su obveznici poreza na dobit Financijska teorija i praksa 28 (3) str. 325-337 (2004)*

Tablica 15. Struktura agregiranih godišnjih troškova oporezivanja poduzeća u Hrvatskoj 2001/2002. Prema vrsti poreza i veličini poduzeća (u %)

Broj posloprimaca	Troškovi poreza na dobit	Troškovi poreza na dodanu vrijednost %	Troškovi poreza na plaće i DSO*	Troškovi ostalih poreza
do 2	24,15	42,43	23,67	9,75
3-5	18,85	46,75	28,35	6,05
6-20	20,40	46,86	24,14	8,60
21-250	10,59	55,96	27,88	5,59
>250	10,49	65,01	22,00	2,50

*Porez na dohodak na plaće posloprimaca, lokalni prirezi i doprinosi za socijalno osiguranje (DSO)

Izvor: *Izvorni znanstveni članak UDK 336.282.5 JEL H25, H32; H. Blažić troškovi oporezivanja poslovnih subjekata koji su obveznici poreza na dobit Financijska teorija i praksa 28 (3) str. 325-337 (2004)*

Najviše troškova snose mikro poduzeća s 5 ili manje zaposlenih, a to je rezultat njihove brojnosti, s obzirom da su mala poduzeća najbrojnija u Hrvatskoj. Slijede ih mala poduzeća po ukupnosti svih troškova oporezivanja.

Prema veličini poduzeća troškovi poreza na dobit se smanjuju zbog značajnog fiksnog elementa tog poreza. Udio troškova poreza na dodanu vrijednost raste jer je isporuka snažnija nego rast u razredu, a udio troškova poreza na plaće i doprinose za socijalno osiguranje manje-više su konstantni.¹⁴

4.5.2. Oporezivanje malih poduzetnika, odnosno obrtnika koji su obveznici poreza na dohodak

Troškovi oporezivanja obrtnika čine vrijeme vlasnika obrta, neplaćena pomoć, troškovi radne snage i sl. Učinkovitost se uobičajeno mjeri kao udio troškova poreza u relevantnim poreznim prihodima. Udio troškova poreza na dohodak obrtnika u ukupnim prihodima od poreza na dohodak od obrtnika je iznimno visok. Za jednu kunu poreza na dohodak, obrtnik za

¹⁴ Izvorni znanstveni članak UDK 336.282.5 JEL H25, H32; H. Blažić troškovi oporezivanja poslovnih subjekata koji su obveznici poreza na dobit Financijska teorija i praksa 28 (3) str. 333. (2004)

ispunjenje svojih poreznih obveza dodatno potroši od 0,65 do 1 kn. U svezi s tim je porez na dohodak od obrtnika vrlo je neučinkovit.¹⁵

Tablica 16.: Ukupni godišnji troškovi ispunjavanja poreznih obveza obrtnika od lipnja 2001. do lipnja 2002. g prema vrsti poreza i veličini obrta

Broj zaposlenih	Troškovi svih poreza (u mil kn)	Struktura svih promatranih troškova oporezivanja %	Troškovi poreza na dohodak * %	Troškovi PDV-a %	Troškovi poreza na plaće i DSO** %	Troškovi ostalih poreza
0	503,68	36,79	40,44	29,94	8,87	20,75
1-2	550,84	40,24	27,00	26,88	31,81	14,31
3-5	176,25	12,87	21,77	43,64	27,24	7,35
>6	138,24	10,10	23,35	38,49	26,94	11,22
ukupno %	-	100,00	31,39	31,02	21,86	15,73
(u mil. kn)	1.369,00	-	429,73	424,66	299,26	215,34
*Porez na dohodak obrtnika; ** Porez na dohodak na plaće zaposlenih, ne uključujući vlasnike obrta, lokalni prezezi i doprinosi za socijalno osiguranje(DSO)						

Izvor: *Koliko oporezivanje košta obrtnike*, V. Bratić, Newsletter, br. 20, ožujak 2005. (<http://www.ijf.hr/newsletter/20.pdf>)- pristupljeno 18.6.2016.

Ovdje su također, kao i kod malih poduzetnika obveznika poreza na dobit, troškovi ispunjavanja porezne obveze regresivni, to jest najmanji snose najveće troškove, u ovom slučaju najmanji obrti. Postotak poreza na dohodak obrtnika je vrlo visok (31%) i veći je u odnosu na ostale poreze. Najveći dio tih troškova snose upravo najmanji obrti, a kako obrt raste tako se troškovi oporezivanja smanjuju.

¹⁵ *Koliko oporezivanje košta obrtnike*, V. Bratić, Newsletter, br. 20, ožujak 2005. (<http://www.ijf.hr/newsletter/20.pdf>)

Tablica 17. Prosječni troškovi oporezivanja po zaposlenome (u tis. Kn)

Broj zaposlenih* (bez vlasnika obrta)	Prosječni troškovi po zaposlenom (ne uključujući vlasnike obrta)	Prosječni troškovi po zaposlenom (uključujući vlasnike obrta)
1-2	12,9	10,0
3-5	6,0	4,8
6 i više	4,6	2,7
Ukupno	10,3	7,7
<i>*Isključeni su obrti koji nemaju zaposlenih</i>		

Izvor: *Koliko oporezivanje košta obrtnike, V. Bratić, Newsletter, br. 20, ožujak 2005. (<http://www.ijf.hr/newsletter/20.pdf>)*

Troškovi oporezivanja po zaposlenom se također smanjuju kako raste obrt.

5. STUDIJ SLUČAJA

U ovom poglavlju će se objasniti i prikazati utjecaj poreza na malo poduzeće X, koje se bavi trgovinom na malo mesom i mesnim prerađevinama.

Poduzeće posluje od 1989.godine, kao društvo s ograničenom odgovornošću (1989.-2003). Poduzeće je tijekom poslovanja poslovalo na različitim lokacijama. Prvotno je poslovalo u manjim mjestima nadomak Splita, a danas u Splitu. Razlog premještanja, odnosno promjene sjedišta poduzeća je isključivo bila bolja lokacija i dostupnost, kao i profitabilnije poslovanje. Naime, poduzeće je imalo prekid poslovanja od 2003.-2013. godine, zbog ulaganja, kako kaže vlasnik poduzeća, u „egzotični projekt“. Taj projekt je bio vezan za ulaganje u sličnu djelatnost, ali tržište potražnje se nije „odazvalo“, odnosno nije bilo zainteresirano za tu vrstu mesa te zbog velikih ulaganja malo poduzeće se našlo pred nedostatkom financijskih sredstava, a zatim je i propalo.

Poduzeće se ponovno otvorilo 2013. godine u Splitu i to kao jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću. Razlog promjene pravnog oblika jesu manji zahtjevi za temeljnim kapitalom (minimalni temeljni kapital 10,00 kn).

Malo poduzeće je 2013. godine dobilo državni poticaj, odnosno novčanu pomoć za njegovo ponovno otvaranje. Poduzeće je također koristilo 2015.godine olakšicu na djelatnika, jer je

zaposlilo osobu po prvi put te u trajanju jedne godine nije bilo dužno plaćati doprinose za zdravstveno osiguranje, doprinos za zaštitu na radu i doprinos za zapošljavanje.

Na pitanje *Kako utječu porezi na vaše poslovanje?*, odgovor je bio kratak i jasan da su porezne stope previsoke te im čine veliki trošak. Poduzetnik smatra da bi trebale biti manje porezne stope, osobito za male poduzetnike koji tek otvaraju poduzeća. Naravno, nižim stopama bi dodatno potakli mlade poduzetnike na poslovne pothvate unutar Hrvatske te kroz povećan broj zaposlenih mladih ljudi spriječilo bi se njihovo masovno iseljavanje. Budući da mali poduzetnik ove studije slučaja nije uvelike upoznat sa poreznim propisima, odnosno laički zna osnovne termine, visinu poreznih stopa i sl, on izražava svoje nezadovoljstvo poreznim propisima, kao i njegovim čestim izmjenama.

Iz prethodnog saznanja o nepoznavanju poreznih zakona i propisa , na pitanje *Koliko vremena utrošite baveći se porezima?*, podrazumijevalo se da imaju plaćenog knjigovođu koji se uzgred bavi i poreznim pitanjima, a pošto se radi o malom poduzeću gdje je vlasnik i zaposlenik poduzeća jasno je da postoji i manjak vremena za bavljenje porezima.

U nastavku će se prikazati koliko poduzeće izdvaja novca za poreze i to porez na dobit, porez na dohodak, odnosno troškove poreza i prireza na plaće , doprinose na plaću te porez na dodanu vrijednost.

5.1. Porez na dobit kod promatranog malog poduzeća X

Promatrajući Račun dobiti i gubitka ili bilancu u dodatku, ukupni prihodi 2014.godine iznosili su 1.063.500,00 kn, a 2015. g. 1.063.028,00 . Rashodi 2014. godine su veći nego 2015. godine unatoč većim приходima. Troškovi osoblja, odnosno plaće, troškovi poreza te doprinosi na plaće i iz plaće su se povećali 2015.godine u odnosu na 2014. godinu. Dobit poslovne 2014. godine promatranog malog poduzeća iznosi 57.590,00 kn, dok je 2015. godine dobit nakon oporezivanja veća skoro za 1% , odnosno iznosi 63.153,00 kn u odnosu na prethodnu poslovnu godinu.

Prema navedenom:

dobit nakon oporezivanja= dobit prije oporezivanja*(1-porez na dobit (20%))

2014.godine dobit nakon oporezivanja= 71.988,00* (1-0,2)= 57.590,00

2015. godine dobit nakon oporezivanja= 78.941,00*(1-0,2)= 63.153,00

Porezna osnovica i porezna obveza poreza na dobit utvrđuje se na temelju razlike ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Ukupni prihodi 2015. godine su iznosili 1.063.028,00, a rashodi 984.087,00 te je stoga razlika pozitivna, odnosno poduzeće je ostvarilo dobit od 78.941,00 kn. Poduzeće tijekom poslovne 2015. godine nije imalo stavki kojim se povećava dobit, odnosno smanjuje gubitak, a isto tako nije imalo stavki koje smanjuju dobit, a povećaju gubitak. Stoga je porezna osnovica poreza na dobit 78.941,00 kn. Primjenjujući stopu poreza na dobit od 20% na poreznu osnovicu, porezna obveza malog poduzeća za 2015. godinu iznosi 15.788,20 kn.

porezna obveza poreza na dobit= porezna osnovica* 20%= 78.941,00* 0,2= 15.788,20 kn

Predujmovi za sljedeće porezno razdoblje= 15.788,20 /12 mjeseci= 1.315,70 kn

5.2. Porez na dohodak, doprinos iz plaće(na teret posloprimca) i doprinosi na plaću (na teret poslodavca) promatranog malog poduzeća X

Malo poduzeće zapošljava 4 radnika, uključujući i vlasnika poduzeća.

U nastavku će se prikazati iznos bruto i neto plaće svakog pojedinog zaposlenika za prosinac 2015. godine.

Tablica 18 : Pregled plaća zaposlenika za prosinac 2015. godine

Ime i prezim e	Bruto plaća	Doprinosi iz plaće			Dohodak	Osobni odbici	Porezna osnovica	Porez	Prir ez	Uk.pore z i prirez	Neto plaća	Doprinosi na plaću		
		ukupno	I.stup	II.stu p								Zdravstven o o.	Zaštít a na radu	zapošljav anje
N1	3.030,00	606,00	454,5	151,5	2.424,00	2.424,00	0	0	0	0	2.424,00	454,5	15,15	51,51
N2	5.632,48	1.126,496	844,87	281,62	4.505,984	2.600,00	1.905.984	228,72	22,87	251,59	4.254.394	844,87	28,16	95,75
N3	3.800,00	760,00	570,00	190,00	3.040,00	2.600,00	440,00	52,8	5,28	58,08	2.981,92	0	0	0
N4	5.632,48	1.126,496	844,78	281,62	4.505,984	2.600,00	1.905,984	228,72	22,87	251,59	4.254,394	844,87	28,16	95,75

Izvor: Izračun i prikaz autora

Prethodna tablica prikazuje postupak izračuna plaće četiri zaposlenika promatranog malog poduzeća X. Dohodak zaposlenika se dobije tako što se bruto plaća zaposlenika umanjuje za doprinose za mirovinsko osiguranje (I. stup 15%) i kapitaliziranu štednju (II. stup 5%). Nadalje se od dohotka oduzimaju osobni odbici, odnosno neoporezivi dio dohotka, a dobivena razlika je porezna osnovica koja se oporezuje porezom na dohodak (12%, 25% i 40%) i prirezom čija stopa ovisi o gradu ili općini gdje poduzeće ima sjedište. Promatrano malo poduzeće ima sjedište u Splitu te se na porez na dohodak primjenjuje prirez od 10%. Nakon izračuna poreza i prireza, zbroj prireza i poreza na dohodak se umanjuju od dohotka što rezultira neto plaćom.

Zaposlenik N1 tako ima minimalnu bruto plaću za 2015. godinu (3.029,55 kn~3.030 kn), tzv. BRUTO 1 plaću koja se umanjuje za doprinose iz plaće. Budući je dobiveni dohodak manji od neoporezivog dijela (2.600,00 kn), njegova porezna osnovica je 0, pa se ista ne oporezuje porezom i prirezom na dohodak. BRUTO 2 predstavlja bruto 1 plaću uvećanu za doprinose na plaću. Plaća zaposlenika je dana u sljedećoj tablici:

Tablica 19: Pretvaranje bruto u neto plaću zaposlenika N1

BRUTO 1		3.030,00
I. stup	15%	454,50
II. stup	5%	151,50
Doprinosi iz bruta I	20%	606,00
Osobni odbici		2.600,00
Porez na dohodak	-	0,00
Prirez	-	0,00
Ukupno porez i prirez		0,00
BRUTO 2		3.551,16
Doprinos za zdravstveno o.	15%	454,50
Doprinos za zaštitu na radu	0,5%	15,15
Doprinos na plaću za zapošljavanje	1,7%	51,51
Doprinosi na bruto I		521,16
Neto plaća		2.424,00
Ukupan trošak poslodavca		3.551,16

Izvor: Prikaz autora

Zaposlenici N2 i N4, imaju jednak iznos bruto plaće, pa je i njihova neto plaća jednaka. Ukoliko bi dva navedena zaposlenika imala različit iznos osobnog odbitka, njihova neto plaća bi se također razlikovala. Zaposlenik N3 je zaposlenik koji je po prvi put osiguran, odnosno zaposlen te poslodavac nema obvezu plaćanja doprinosa na plaću, odnosno doprinosa za zdravstveno osiguranje, za zapošljavanje te doprinosa u slučaju ozljede na radu u trajanju do jedne godine za istoimenog zaposlenika. Stoga su kod obračuna njegove plaće doprinosi na plaću 0.

5.3. Porez na dodanu vrijednost promatranog malog poduzeća X

U dodatku ovog rada prikazana je Prijava PDV-a za mjesec prosinac 2015. godine promatranog malog poduzeća. Za obračun poreza na dodanu vrijednost važni su ulazni i izlazni računi. Važno je napomenuti da se kod izdataka, odnosno Knjige ulaznih računa prikazuju samo primljeni, ne i plaćeni računi, a isto tako je bitno obratiti pažnju na pretporez koji se može i ne može odbiti. Prvi dio Prijave pdv-a, tj. transakcije koje ne podliježu oporezivanju i one koje podliježu (stavka I. i II.) vezane su za Knjigu izlaznih računa (I-RA), a Knjiga ulaznih računa (U-RA) je vezana za stavku III. odnosno Obračunani pretporez u Prijavi poreza na dodanu vrijednost.

U promatranom razdoblju obračuna (12.mj.) malo poduzeće je ostvarilo ukupan prihod, odnosno dohodak u iznosu 155.505,89 kn, gdje je porezna osnovica 124.404,72 kn, a iznos poreza je 31.101,18. Sve isporuke dobara i usluga oporezivane su sa 25% pdv-a, a navedeni iznos je dobiven preračunatom stopom:

$$155.505,89 * 25/125 = 124.404,72$$

$$155.505,89 - 124.404,72 = 31.101,18$$

Primljene isporuke malog poduzeća su u promatranom razdoblju oporezivane stopom od 13% i od 25%. Porezna osnovica pretporeza po stopi od 13% iznosi 111,20 kn, a po stopi od 25% 104.250,68 kn. Stoga se kod ulaznih računa po stopi od 13% moglo odbiti 14,46 kn pretporeza, a po stopi od 25% 26.062,67 kn. Dakle

$$111,20 * 13\% = 14,46 \text{ kn}$$

$$104.250,68 * 25\% = 26.062,67 \text{ kn}$$

Ukupna porezna osnovica pretporeza iznosi 104.351,88 kn (111,2 + 104.250,68), a iznos pretporeza je 26.077,13 kn (14,46+26.062,67).

Na temelju prethodnog ustanovljeno je da poduzeće ima obvezu prema državi u iznosu od 5.024,05 kn, jer je obračunani pretporez manji od iznosa oporezivih transakcija (26.077,13-31.101,18). Dakle, poduzeće ima obvezu za uplatiti državi iznos od 5.024,05 kn

Temeljem prethodnih podataka može se dati okvirni uvid u podatak ***Koliko malo poduzeće potroši novca na poreze*** ili jednostavnije ***Koliko malom poduzeću ostane nakon podmirenja poreznih izdataka?***

U nastavku će se koristiti podaci (u dodatku ovog rada) iz prikazanih financijskih izvještaja (RDG i Bilanca) te obrazaca za prijavu poreza. S obzirom da su neki podaci prikazani na mjesečnoj, a drugi na godišnjoj bazi, uzimat će se prosjek podataka tj. oni koji su prikazani na godišnjoj bazi (npr. porez na dobit) dijelit će se sa 12 mjeseci, kako bi se svi troškovi mogli zasnivati na mjesečnoj osnovi. Na taj način će se pokušati na najjednostavniji način prikazati koliko poduzeće u prosjeku zaradi u jednom mjesecu te s kojim iznosom novca raspolaže nakon podmirenja svih poreznih troškova.

Kako bi se došlo do najrelevantnijih podataka koristit će se prosjek ukupnih godišnjih prihoda i rashoda iz RDG, pa tako prosječni mjesečni prihod iznosi ~89.000,00 kn, a rashodi ~82.000,00. Prihodi malog poduzeća su ostvareni od prodaje, a u rashode ulaze troškovi sirovina i materijala, troškovi plaće, **troškovi poreza i doprinosa na plaće i iz plaće** te ostali troškovi (trošak najma, razne članarine i sl.). Razliku predstavlja mjesečna dobit od ~7.000,00 kn. Kada bi se radilo o godišnjoj dobiti, na nju bi se primjenjivao porez na dobit od 20%, a pošto se nastoji prikazati s koliko novca mjesečno raspolaže poduzeće i ovdje će se na dobiveni mjesečni iznos primijeniti porez na dobit od 20%, pa tako:

$7.000,00 \cdot 0,2 = 1.400,00 \text{ kn} \rightarrow$ mjesečna obveza poreza na dobit

Isto se tako kao prosječna mjesečna obveza poreza na dobit može uzeti u obzir i iznos predujma za narednu godinu, koji je u 2015. godini iznosio ~1.300,00 kn.

Tablica 20. Udio poreza u ukupnim poreznim troškovima na primjeru promatranog malog poduzeća (podaci se odnose na razdoblje od jedan mjesec)

	Prosječni troškovi poreza (kn)	Struktura promatranih troškova oporezivanja %
Porez na dodanu vrijednost	5.000,00	52,9
Porez na dobit	1.400,00	14,8
Trošak poreza i doprinosa na plaće	3.050,00	32,3
Ukupno	9.450,00	100,00

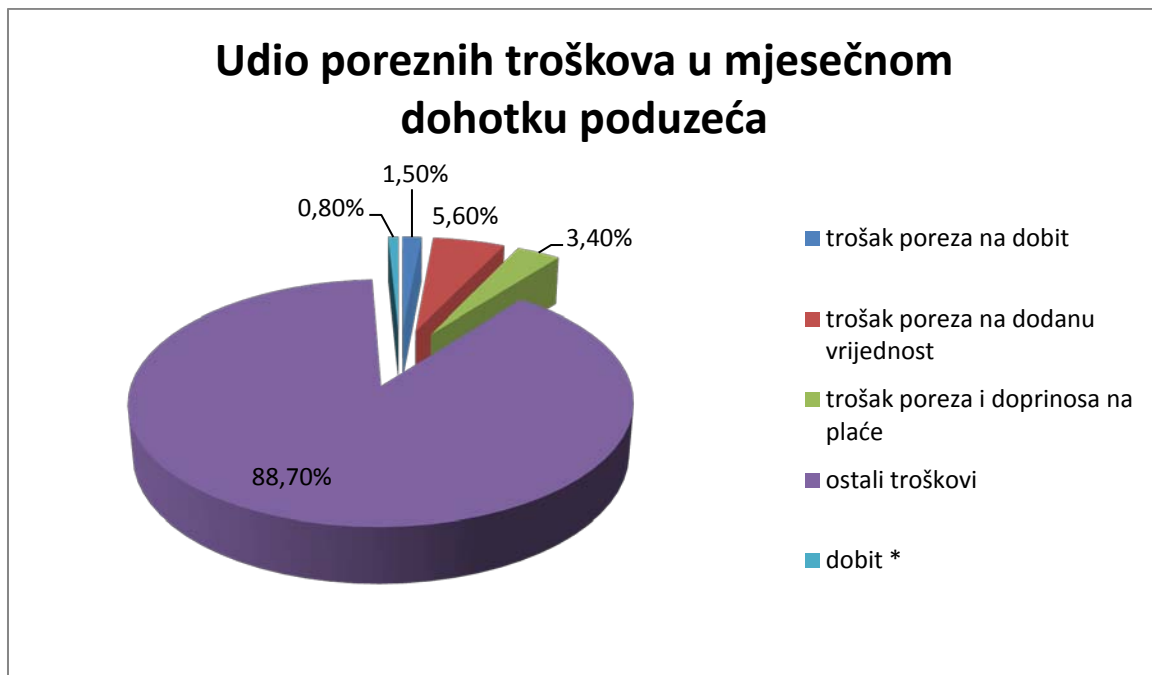
Izvor: Prikaz i izračun autora

Iz prethodne tablice je vidljiva struktura troškova poreza u ukupnim poreznim troškovima. Kod promatranog malog poduzeća najveći udio poreznih troškova pripada troškovima poreza na dodanu vrijednost, a slijede ih troškovi poreza na plaće i doprinosi na plaće. Doprinosi iz plaće nisu uključeni u promatrane troškove jer oni idu na teret posloprimca, za razliku od doprinosa na plaće koji idu na teret poslodavca te zbog toga nisu uvršteni u ove troškove.

Naposljetku je moguće utvrditi koliko porezni troškovi imaju udjela u ukupnim troškovima poduzeća. Ovdje ćemo se također osloniti na procijenjene prosječne prihode i rashode na mjesečnoj bazi. Dakle, ukupni prosječni rashodi iznosili su ~82.000,00 kn, a ukupni prosječni porezni troškovi ~9.450,00 kn. Nakon stavljanja u odnos ta dva iznosa, dobije se da porezni troškovi u ukupnim poreznim rashodima imaju približno 11,5% udjela u odnosu na ostale troškove u ukupnim rashodima poduzeća.

Analizom ukupnih troškova i udjelu poreznih u ukupnim troškovima može se dati okvirni uvid u to koliko malo poduzeće mjesečno izdvaja za poreze. Nakon što plati porez na dobit, ili možda bolje rečeno odvoji iznos od ~1.400,00 kn mjesečno, poduzeću ostaje na raspolaganju iznos od 5.600,00 kn, a od preostalog iznosa mora podmiriti obvezu poreza na dodanu vrijednost u iznosu od ~5.000,00 kn (na temelju podataka iz Prijave pdv-a za mjesec prosinac 2015. godine). Naposljetku, iznos kojim raspolaže malo poduzeće je u prosjeku 600,00 kn (5.600,00-5.000,00) mjesečno.

Graf 1.: Udio poreznih troškova u mjesečnom dohotku poduzeća

Dobit*- postotak se odnosi na dobit koja poduzeću ostaje nakon što podmiri sve porezne izdatke.

Izvor: Prikaz autora

Iz prethodnog grafa je uočljivo koliko malo poduzeće od ostvarenog mjesečnog dohotka izdvaja na porezne izdatke kako bi država namirila svoje obveze. Mali porezni obveznik je izrazio nezadovoljstvo s iznosom koji mora mjesečno ili godišnje izdvajati za poreze. Graf pokazuje da od ukupnog uprihođenog novca 10,5% otpada na porezne troškove, a ostalih 78,2% na ostale troškove (troškove materijala, sirovina, prodane robe, troškovi najma, članarine HGK i turističkoj zajednici i sl. troškovi). Nakon što poduzeće podmiri sve obveze, ostaje mu svega 0,8% od ukupnih prihoda.

6. ZAKLJUČAK

Porezni sustav ima vodeću ulogu u uređenju pojedine zemlje, jer bez postojanja poreza i poreznih oblika država ne bi imala odakle crpiti prihode i tako bi se našla u velikim dugovima zbog nemogućnosti plaćanja javnih-državnih rashoda te bi se na kraju ta njezina nemoć odrazila na gospodarstvo u cjelini i samim time na poduzetništvo. Drugim riječima, bez poreza poduzetnici ne bi imali nikakve porezne obveze prema državi, niti bi od države imali olakšice, poticaje i oslobođenja. Razumljivo je da postoji nezadovoljstvo s jedne strane države zbog neplaćanja i neizvršavanja obveza poreznih dužnika prema državi te s druge strane nezadovoljstvo poduzetnika velikim zahtjevima, procedurama i u konačnici „najbolnijoj točki svih obveznika“ visokim stopama poreza, kao i broju poreznih oblika. Dakle, porezni sustav postoji kako bi se ostvario balans između blagostanja države i poduzetnika kao poreznog obveznika. Ukoliko jedna strana uredno i pravedno ispunjava svoje obveze i dužnosti prema drugoj strani, imat će koristi i blagostanje, npr. ukoliko poduzetnik uredno, pravedno i redovno ispunjava svoju poreznu obvezu prema državi, on će ostvariti određene olakšice koja ga sljeduju, kao i oslobođenja te poticaje. S druge strane, ako država ne ispuni svoje obveze prema svojim poreznim obveznicima, odnosno ne pruži im određene pogodnosti, tako gubi svaku kunu koju bi uprihodila. Npr. ukoliko obveznik ne može ispuniti svoje obveze zbog velikih davanja, on će jednostavno staviti „ključ u bravu“ ili pak poslovati „na crno“ što će rezultirati smanjenjem količine novca u državnom proračunu. Na taj način država nastoji pomoći mladim i malim poduzetnicima u ostvarivanju poslovnih pothvata, od kojih ona naravno očekuje jednog dana korist.

Moj stav i mišljenje o porezima je taj da veliki broj poreznih obveznika-malih poduzetnika ne poznaje porezni sustav, njegov značaj, ulogu i važnost u funkcioniranju i uređenju države. Pri tom je Republika Hrvatska znatno napredovala što se tiče čestih poreznih kontrola, novčanog kažnjavanja te smanjenju korupcije. Nadalje, gledajući porezni sustav s aspekta poreznog obveznika, porezni zahtjevi su složeni i zaista za jednog malog poduzetnika traže uvjete skoro kao i za velikog poduzetnika. Stoga smatram da bi se porezni sustav Republike Hrvatske trebao više posvetiti, odnosno dati više pogodnosti mikro i malim poduzećima, jer su oni glavni pokretač i ključ razvoja gospodarstva Hrvatske.

Popis literature:

Knjige:

1. The impact of taxation on small business E. Gordon Keith, 1959.god
2. Poduzetništvo-realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, 2006. g, D. Kružić i M. Buble;
3. Porezni management (Porezno planiranje I. i II. dio); 2015.god , I. Bašić;

Publikacije, elektronički časopisi i izvori s interneta:

1. Blažić H. (2004.) Troškovi oporezivanja poslovnih subjekata koji su obveznici poreza na dobit Financijska teorija i praksa 28 (3) str. 325-337 (2004) Izvorni znanstveni članak UDK 336.282.5 JEL H25, H32;
2. Block J. (2016.) Corporate income taxes and entrepreneurship, Iza World of Labor
3. Bratić V. (2005.), Koliko oporezivanje košta obrtnike, Newsletter, br. 20, ožujak 2005.
4. Marković B. (2013.) Porezni poticaji u poslovanju poduzetnika s područja posebnog državnog statusa, 108 Ekonomski vjesnik, God. XXVI, BR. 1/2013 Članak UDK 336.22
5. Rajsman M. (2013.) Razvoj malog gospodarstva u RH, pregledni članak UDK 334.713+65012 (497.5)

Zakoni :

1. Narodne novine (2013.) Zakon o obrtu, Zagreb: Narodne novine d.d., br. 143/13
2. Narodne novine (2015.) Zakon o poljoprivredi, Zagreb, Narodne novine d.d., br. 30/15
3. Narodne novine (2013.) Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva , Zagreb: Narodne novine d.d., br. 29/02, 63/07, 53/12, 56/13

4. Narodne novine (2015.) Zakon o trgovačkim društvima, Zagreb: Narodne novine d.d., br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15

5. Narodne novine (2014.) Zakon o zadrugama, Zagreb: Narodne novine d.d., br. 34/11, 125/13, 76/14

Internet stranice

1. Hrvatska gospodarska komora www.hgk.hr

2. Hrvatska obrtnička komora, www.hok.hr

3. Institut za javne financije RH www.ijf.hr

4. Izvješće o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj 2014. godine www.cepor.hr

5. Izvješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH, 2013 godine www.hamagbicro.hr

6. Ministarstvo poduzetništva i obrta www.minpo.hr

7. Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja www.nsz.hr

8. Porezna uprava www.porezna-uprava.hr

9. Portal o EU fondovima <http://www.eu-projekti.info/>

Popis tablica i grafova:

1. Tablica 1. Struktura poduzeća prema veličini i pravnom obliku 2010. i 2011. godine..9

2. Tablica 2. Klasifikacija na mikro i mala poduzeća prema broju zaposlenih, neto prihodu i ukupnoj aktivi.....11

3. Tablica 3. Opstanak malih poduzeća u Hrvatskoj od 2002.-2012. Godine.....13

4. Tablica 4. Struktura poduzeća s obzirom na veličinu poduzeća u 2001.,2012., i 2013. godini.....14

5. Tablica 5. Pregled zaposlenih u malom gospodarstvu RH 2012.g.....15

6. Tablica 6. Pregled zaposlenih u obrtima 2012.g.....	16
7. Tablica 7. : Prihodi mikro i malih poduzeća 2012. godine.....	16
8. Tablica 8. Prihod od prodaje u inozemstvu.....	17
9. Tablica 9. Veličina poduzeća i ukupan prihod, zaposlenost i izvoz u 2012. I 2013. godini.....	17
10. Tablica 10.: Financijski pokazatelji poslovanja malih subjekata u RH.....	18
11. Tablica 11. Pregled odabranih pokazatelja kvalitete plaćanja poreza.....	32
12. Tablica 12. Prosječni troškovi oporezivanja prema broju posloprimaca, po posloprimcu, jedinici dobiti i jedinici prihoda* (u kn).....	35
13. Tablica 13. Vrijeme što su ga razni subjekti u poduzeću potrošili na poreze.....	36
14. Tablica 14. Agregirani godišnji troškovi oporezivanja poduzeća u RH 2001/2002. I njihova struktura prema veličini (u mil. Kn. i %).....	36
15. Tablica 15. Struktura agregiranih godišnjih troškova oporezivanja poduzeća u Hrvatskoj 2001/2002. Prema vrsti poreza i veličini poduzeća (u %).....	37
16. Tablica 16.: Ukupni godišnji troškovi ispunjavanja poreznih obveza obrtnika od lipnja 2001. do lipnja 2002. g prema vrsti poreza i veličini obrta.....	38
17. Tablica 17. Prosječni troškovi oporezivanja po zaposlenome (u tis. Kn).....	39
18. Tablica 18 : Pregled plaća zaposlenika za prosinac 2015. godine.....	42
19. Tablica 19: Pretvaranje bruto u neto plaću zaposlenika N1.....	43
20. Tablica 20. Udio poreza u ukupnim poreznim troškovima na primjeru promatranog malog poduzeća (podaci se odnose na razdoblje od jedan mjesec).....	46
1.Graf 1. Udio poreznih troškova u mjesečnom dohotku poduzeća.....	47

Popis dodataka Završnom radu:

- 1. Pitanja za intervju (polustrukturirani)**
- 2. Bilanca promatranog malog poduzeća X**
- 3. Račun dobiti i gubitka promatranog malog poduzeća X**
- 4. Obrazac -Prijava PDV-a za mjesec prosinac 2015. godine**
- 5. Utvrđivanje porezne osnovice i porezne obveze promatranog malog poduzeća X**
- 6. Obrazac –Prijava poreza na dohodak promatranog malog poduzeća X**